

Από την Σαμοθράκη ξεκίνησε κι απλώθηκε στους Ρωμαίους κι έπειτα και σ' όλους τους Έλληνες η λατρεία της θεάς Τύχης, αρχικά θεάς της σύμπτωσης που αργότερα ταυτιζόταν με την θεά της ευτυχίας. Την παρίσταναν να κρατά το κέρας της Αμάθειας και ένα πηδάλιο. Ο ποιητής Πίνδαρος την θεωρούσε αδελφή των Μοιρών που καθόριζε το πεπρωμένο των ανθρώπων. Όμως, μια «άλλη όψη» των Μοιρών ήταν οι Ερινύες που είχαν την κατοικία τους στον Κάτω Κόσμο.

Κατά τον Ησίοδο, οι Ερινύες γεννήθηκαν από τις σταγόνες το αίμα που έπεσε στη Γη, όταν ο Ουρανός ακρωτηριάστηκε από τον Κρόνο. Κατά τον Αισχύλο, ήταν ακόμα πιο αρχαίες, παιδιά της Νύχτας. Οπωσδήποτε, ήταν αρχαιότερες από την γενιά του Δία. Προσωποποιούσαν τις τύψεις και ήταν τρεις: Η Αληκτώ (αυτή που δεν παύει [λήγει] να κυνηγά τους κακούς), η Τισιφώνη (αυτή που τιμωρεί τον φόνο) και η Μέγαιρα (μοχθηρή). Λέγονταν και Ευμενίδες. Είχαν φρικιαστική όψη με φίδια αντί για μαλλιά, ενώ από τα μάτια τους έβγαине αίμα. Με τις αναμμένες δάδες που κρατούσαν, μαστίγωναν τα θύματά τους. Το όνομά τους, Ερινύες, σημαίνει οργή και εκδίκηση.

Αν και παρθένες, έπαιρναν πάντα το μέρος της μητέρας, ακόμα κι όταν κάθε άλλο παρά είχε δικιο. Στην περίπτωση του Ορέστη που σκότωσε την μάνα του, Κλυταιμνήστρα (επειδή με την βοήθεια του εραστή της, Αίγισθου, δολοφόνησε τον άντρα της, Αγαμέμνονα), δικαιολόγησαν την πάγια θέση τους ως τιμωροί εκείνου που αφαίρεσε την ζωή από γυναίκα «όμαιμο» (με ίδιο αίμα). Με ενέργειες του Απόλλωνα και παρέμβαση της Αθηνάς (θεάς δίχως μάνα αφού γεννήθηκε από το κεφάλι του Δία), ο Ορέστης αθώωθηκε. Ερμηνεύτηκε ότι αυτό σφράγισε το οριστικό τέλος της μητρικής γραμμής συγγένειας και την επικράτηση της πατρικής γραμμής καθώς πια πλάι στη βέβαιη μητέρα ορθωνόταν ο βέβαιος πατέρας, έστω κι αν λέξεις όπως το «μητρώο» επιβίωσαν.

Κατά τον Αριστόξενο Σκιαδά και άλλους, οι Μοίρες δρούσαν σαν Ερινύες όταν αποτέλεσμα της δράσης τους ήταν η τιμωρία. Και σαν Ώρες, όταν έφερναν την ευλογία. Καθόλου τυχαία, οι Ώρες ήταν κόρες του Δία και της Θέμιδας (όπως κατάντησαν και οι Μοίρες) και προστάτευαν την ανθρώπινη ευημερία. Ήταν οι θεές της σωστής χρονικής στιγμής, φρουρούσαν τις πύλες του Ολύμπου και υπηρετούσαν την θεά Ήρα αλλά τις ξέρουμε και ως συνοδούς γυναικείων θεών. Αρχικά ήταν τρεις (Δίκη, Ειρήνη, Ευνομία), μετά πέντε (Αυξώ, Φέρουσα, Ευπορία, Ορθωσία, Τιτανα ἴδη) κι έφτασαν τις δώδεκα όταν πια τις θεωρούσαν εφόρους των τεσσάρων εποχών.

(τελευταία επεξεργασία, 14 Σεπτεμβρίου 2020)